

Lidköpings kommun

Rektorn vid Otterstad skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Otterstad skola
i Lidköpings kommun

Tillsyn i Otterstad skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lidköpings kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Otterstad skola besöktes av Skolinspektionen den 19 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Otterstads skola ligger på landsbygden i Lidköpings kommun, ca 2 mil norr om centrala Lidköping. Sedan höstterminens start, 2013, är Otterstads skola en egen skolenhet som leds av en rektor. Skolan utgjorde tidigare en enhet tillsammans med Stenhammarskolan i Lidköping. Otterstads skola har 82 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Vid skolan finns även förskola och fritidshem. Skolenheten Otterstads skola är organiserad i ett fritidsarbetslag och ett skolarbetslag.

Offentlig statistik avseende de nationella ämnesproven i svenska för årskurs 3 vårterminen 2013 visar att nästintill 100 procent av eleverna klarade kravnivån i svenska. Motsvarande siffra vid det nationella ämnesprovet i matematik framgår inte då resultatuppgiften baseras på färre än 10 elever. Det framgår av statistiken att skolans resultat vid de nationella ämnesproven i svenska är högre än motsvarande resultat för riket.

Enligt skolans rektor uppnådde 75 procent av skolans elever i årskurs 3 de nationella kunskapskraven i ämnet svenska och i ämnet matematik var motsvarande siffra 55 procent. I de naturorienterade och i de samhällsorienterade ämnena redovisar rektorn att 100 procent av eleverna i årskurs 3 uppnådde kunskapskraven.

Offentlig statistik avseende de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik för årskurs 6 vårterminen 2013 fanns vid tidpunkten för tillsynen inte att tillgå. Motsvarande statistik för vårterminen 2012 visar att nästintill 100 procent av eleverna klarade kravnivån i ämnena matematik och engelska. I ämnet svenska redovisas ingen statistik. Det framgår av statistiken att skolans resultat i matematik och engelska, vid de nationella ämnesproven 2012, var högre än motsvarande resultat för riket.

I årskurs 6, 2013, uppnådde, enligt skolans rektor, 100 procent av skolans elever de nationella kunskapskraven i alla ämnen. Offentlig statistik avseende andel elever som fick betyg E-A i årskurs 6, 2013, visar att 100 procent av skolans elever fick betyg och uppnådde de nationella kunskapskraven i alla ämnen.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens kvalitetsarbete behöver utvecklas. Rektorn har sammanställt kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 och har under vårterminen 2014 påbörjat ett arbete med att analysera dem. Dock måste rektorn säkerställa att alla elevers kunskapsresultat sammanställs och analyseras och att det sker tillsammans med all personal. Detta är ett arbete som krävs för att skolan utifrån uppnådda resultat ska kunna vidta adekvata åtgärder i sitt förbättringsarbete. Rektorn måste ta ansvar för att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras och även omfattar skolans arbete med elevinflytande, värdegrundsarbetet och särskilt stöd.

I arbetet med att följa upp skolans arbete med särskilt stöd måste rektorn se till att skolans åtgärdsprogram alltid är utformade enligt författningarnas krav. För att säkerställa att alla elever får det stöd utredningen visar att de har rätt till och för att samtliga elever ska kunna nå kunskapskraven måste åtgärdsprogrammen utvecklas. Åtgärdsprogrammen måste synliggöra elevens behov och åtgärderna behöver bli konkreta för att i sin tur kunna bli utvärderingsbara, vilket är avgörande för elevens kunskapsutveckling.

Skolans rektor behöver även, tillsammans med sin personal, skapa en gemensam syn på hur skolan ska arbeta åtgärdande mot kränkande behandling. System och rutiner för anmälan av kränkande behandling måste tydliggöras och förankras hos all personal. Därtill behöver planen mot diskriminering och kränkande behandling utvecklas så att den följer författningarnas krav.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lidköpings kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Lidköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn
- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldiga att anmäla detta till rektorn.

I skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling som gäller för läsåret 2013/14 finns rutin för hur skolans personal ska agera om någon blir utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Av intervjuer med lärare framgår dock att rutinen i planen inte är känd för alla på skolan och att de inte har en gemensam syn på när de ska anmäla till rektorn. Lärare uppger vid intervjutillfället att de inte är säkra på att det finns en rutin för hur lärarna ska rapportera kränkningar till rektorn. De intervjuade lärarna uppger att de tror att all personal tar tag i kränkningar när det sker men säger att de inte vet om alla lärare känner sig säkra i att avgöra om en kränkning ska anmälas till rektorn eller om det inte behövs beroende på vad det var för sorts kränkning. Vid intervjun med rektorn säger han att det finns rutiner men att han inte tillsammans med all personal diskuterat när och hur lärarna ska rapportera kränkningar till honom.

Av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling går att utläsa att skolan genomför olika former av kartläggning för att identifiera vilka risker som finns, det görs bland annat genom en trivselenkät till samtliga elever, frågor till elevrådet och till föräldrarådet. Trygghetsrådet på skolan sammanställer resultaten av kartläggningen och analyserar tillsammans med personalen för att komma fram till lämpliga åtgärder för läsårets förebyggande och målinriktade arbete. I planen redogör skolan för att; "fotbollsplanen", "klotter, förstörelse", "rast" och "språkbruket på skolan" framkommit som riskområden. Dessa är dock inte konkretiserade, exempelvis framgår det inte vad det är som sker på fotbollsplanen eller på rasten. Till de olika områdena nämns vilka åtgärder som ska vidtas.

gärder som ska genomföras, vem som ansvarar, när de ska genomföras och var men då riskområdena inte är konkreta är det svårt att utläsa om de åtgärder skolan satt in är relevanta i förhållande till behoven. Vidare framgår inte av planen hur förra årets åtgärder genomförts.

Utredningen visar att det finns brister i skolans system och rutiner för hur anmälan om trakasserier och kränkande behandling ska göras. Huvudmannen är skyldig att säkerställa att det finns system och rutiner så att anmälningar om trakasserier och kränkande behandling kommer rektorn såväl som huvudmannen till kännedom. Vidare framgår av tillsynen att skolans plan mot kränkande behandling inte, i alla delar, uppfyller författningarnas krav då de riskområden som framkommit ur kartläggningen inte är konkreta. Därutöver saknar planen en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Lidköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn och där, ska anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas
- Åtgärdsprogrammet ska följas upp och insatserna ska utvärderas löpande

Motivering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte författningarnas krav eftersom de inte beskriver elevens behov. Åtgärdsprogrammen innehåller mål och åtgärder, men målen och åtgärderna är i de flesta fall allmänt beskrivna, ej konkreta och det finns inte alltid en koppling till elevens behov, då behoven inte är beskrivna. Exempelvis skriver skolan som åtgärd på grupp-nivå; "Att arbetsinnehåll är varierat och stödjer individuella anpassningar inom gruppen". Vidare finns exempel där åtgärden på grupp-nivå i ett program är; "Fiffiga kompisar med hjälp av pedagogen". Åtgärdsprogrammen saknar i en del fall även information om vem som ansvarar för att åtgärderna på de olika nivåerna, skol-, grupp- och individnivå, genomförs. Det finns även exempel på åtgärdsprogram som inte beskriver när åtgärdsprogrammet ska utvärderas. Skolan skriver att utvärdering ska ske; "Kontinuerligt i samband med avstämning av läshastighet" men det framgår inte när avstämning av läshastighet ska ske.

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av ett antal skriftliga uppföljningar och utvärderingar av åtgärdsprogram. I en del av dessa framgår inte alltid att skolan utvärderat och analyserat huruvida åtgärderna bidragit till elevens kunskapsutveckling. Exempel finns där skolan under rubriken "Utvärdering" endast skriver; "Åtgärder på individnivå/grupp-nivå justeras". Flera av uppföljningarna och utvärderingarna saknar även beskrivning av vilka åtgärder som gäller efter det datum då uppföljning/utvärdering gjordes. I en del fall finns det åtgärdsprogram som beskriver att samma åtgärder ska gälla som tidigare. Detta utan att det framgår att åtgärden utvärderats.

Av utredningen framgår att åtgärdsprogrammen inte är utformade enligt författningarnas krav. Detta eftersom åtgärdsprogrammen inte anger elevens behov och att det således inte framgår om de mål som ska uppnås och de åtgärder som ska vidtas är relevanta i förhållande till elevens behov. Av tillsynen framgår också att programmen inte alltid innehåller vem som är ansvarig för att åtgärderna genomförs. Slutligen visar utredningen att åtgärdsprogrammen i en del fall saknar datum för utvärdering. Verksamheten uppfyller därmed inte kraven och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Lidköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- Rektorn ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat

Motivering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. I läroplanen anges att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I verksamhetsredogörelsen som rektorn skickat till Skolinspektionen inför tillsynen redogör rektorn för andelen elever som nått de nationella målen i respektive ämne för årskurs 6. Likaså redovisas i denna en sammanställning av andelen elever som nått kunskapskraven i ämnena matematik, svenska, svenska som andraspråk, so och no i årskurs 3. I verksamhetsredogörelsen eller i något annat inskickat dokument kan inte Skolinspektionen se att skolan har gjort några analyser av kunskapsresultaten och måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen.

De intervjuade lärarna säger att de inte har kännedom om skolans sammanställning av resultaten för eleverna i årskurs 3 och 6 ht 2013. De uppger att rektor precis har påbörjat ett arbete där han tillsammans med personalen ska diskutera och analysera kunskapsresultaten. Lärarna uppger att detta arbete än så länge kommit igång i form av muntliga diskussioner och att de inte har skett någon dokumentation av dessa diskussioner än.

Rektorn beskriver att ett systematiskt kvalitetsarbete har inletts vid skolan i form av ett årshjul och att han har en plan för uppföljning och analys av

måluppfyllelse i alla ämnen samt av skolans arbetsprocesser i förhållande till de nationella målen. Han berättar att kunskapsresultaten i år 3 och 6 har sammanställts av honom. Rektorn uppger vidare att han i början av vt 2014 börjat med att hålla i möten med personalen i syfte att analysera de resultat skolan gör men att ingen dokumentation av dessa analyser finns än.

Av utredningen framkommer att det finns brister i skolans arbete med att följa upp, utvärdera, analysera och utveckla verksamheten. Skolan saknar dokumenterad analys av måluppfyllelsen i alla ämnen och av skolans övergripande processer i förhållande till de nationella målen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har jurist Julie Svane och undervisningsråd Karin Widlund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Beslutsfattare

Caroline Klintenberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.